Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2016. gada 13. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Eiropas Savienības pilsonība — LESD 20. pants — Trešās valsts pilsonis, kura apgādībā ir mazgadīgs bērns, Eiropas Savienības pilsonis — Uzturēšanās tiesības dalībvalstī, kuras valstspiederīgais ir bērns — Bērna tēva vai mātes krimināsodāmība — Lēmums par tēva vai mātes izraidīšanu, kura rezultātā netieši tiek izraidīts attiecīgais bērns

Lieta C-304/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Augstākā administratīvā tiesa (Imigrācijas un patvēruma palāta), Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 4. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 24. jūnijā, tiesvedībā

Secretary of State for the Home Department

pret

CS .

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], D. Švābi [*D. Šváby*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Safjans [*M. Safjan*], M. Bergere [*M. Berger*], A. Prehala [*A. Prechal*] (referente) un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2015. gada 30. jūnijā,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *CS* vārdā – *R. Husain*, *QC*, *L. Dubinsky* un *P. Tridimas*, *barristers*, ko pārstāv *D. Furner*, *solicitor*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *M. Holt* un *J. Beeko*, pārstāvji, kam palīdz *D. Blundell*, *barrister*,

— Dānijas valdības vārdā – *C. Thorning* un *M. Wolff*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – angļu.

— Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *R. Coesme*, pārstāvji,

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, kā arī *K. Pawłowska* un *M. Pawlicka*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *I. Martínez del Peral* un *C. Tufvesson*, kā arī *M. Wilderspin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2016. gada 4. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz LESD 20. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *CS*, trešās valsts pilsoni, tāda mazgadīga bērna māti, kurš ir Savienības pilsonis un kurš ir valstiski piederīgs dalībvalstij, kurā viņš vienmēr ir uzturējies, un *Secretary of State for the Home Department* (iekšlietu ministrs, Apvienotā Karaliste) par lēmumu, ar kuru ieinteresētā persona ir izraidīta no šīs dalībvalsts teritorijas uz trešo valsti viņas iepriekšējās sodāmības dēļ.

Tiesiskais regulējums

Savienības tiesības

3 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp., un labojumi – OV 2004, L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.), 3. pantā "Saņēmēji" ir noteikts:

"1. Šo direktīvu piemēro visiem Savienības pilsoņiem, kas pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi, un uz viņu ģimenes locekļiem atbilstīgi 2. panta 2. punkta definīcijai, kuri tos pavada vai pārceļas kopā ar tiem.

2. Neskarot attiecīgo personu brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesības, kas tām var būt katrai atsevišķi, uzņēmēja dalībvalsts saskaņā ar saviem tiesību aktiem veicina šādu personu ieceļošanu un uzturēšanos:

a) visi pārējie ģimenes locekļi neatkarīgi no to valstiskās piederības, uz kuriem neattiecas 2. panta 2. punktā minētā definīcija un kuri ceļojuma sākuma valstī ir tā Savienības pilsoņa apgādībā vai dzīvo ar viņu vienā mājsaimniecībā, kam ir sākotnējās uzturēšanās tiesības [..];

[..]

Uzņēmēja dalībvalsts sīki pārbauda personiskos apstākļus un pamato aizliegumu šīm personām iebraukt vai uzturēties."

Apvienotās Karalistes tiesības

Robežu likums

4 Saskaņā ar *UK Borders Act 2007* (2007. gada Robežu likums, turpmāk tekstā – "Robežu likums") 32. panta 5. punktu, ja persona, kura nav Lielbritānijas valstspiederīgais, Apvienotajā Karalistē tiek atzīta par vainīgu noziedzīgā nodarījumā un tai tiek piespriests brīvības atņemšanas sods vismaz uz divpadsmit mēnešiem, iekšlietu ministram ir jāpieņem lēmums par tās izraidīšanu.

5 No Robežu likuma 33. panta izriet, ka šāds pienākums nerodas, ja notiesātās personas izraidīšana saskaņā ar lēmumu par izraidīšanu:

"a) pārkāptu personas tiesības, kas tai ir atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, vai

b) pārkāptu Apvienotās Karalistes pienākumus, kas ir paredzēti konvencijā par patvēruma meklētāju statusu, kas parakstīta Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā (Apvienoto Nāciju Organizācijas krājums, 189. sējums, 150. lpp., Nr. 2545 [1954]), vai

c) pārkāptu tiesības, kuras likumpārkāpējam ir saskaņā ar Eiropas Savienības Līgumiem."

Imigrācijas noteikumi

6 Atbilstoši *Immigration (European Economic Area) Regulations 2006* (2006. gada Imigrācijas noteikumi (Eiropas Ekonomikas zona)) 15.A panta 4.A punktam redakcijā, kas grozīta 2012. gadā (turpmāk tekstā – "Imigrācijas noteikumi"), kuros ir ņemts vērā 2011. gada 8. marta spriedums *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), personai, kas atbilst šī 15.A panta 4.A punktā paredzētajiem kritērijiem, ir "atvasinātas uzturēšanās tiesības Apvienotajā Karalistē".

7 Tomēr atbilstoši šo noteikumu 15.A panta 9. punktam persona, kam parasti būtu atvasinātas uzturēšanās tiesības atbilstoši it īpaši minētajam 15.A panta 4.A punktam, šo tiesību nav tad, "ja iekšlietu ministrs ir pieņēmis lēmumu atbilstoši [Noteikumu par imigrāciju 19. panta 3. punkta b) apakšpunktam, 20. panta 1. punktam vai 20.A panta 1. punktam]".

8 Saskaņā ar šo noteikumu 20. panta 1. punktu iekšlietu ministrs var atteikties izsniegt, atsaukt vai atteikties atjaunot reģistrācijas apliecību, uzturēšanās atļauju, dokumentu, ar ko apliecina pastāvīgo uzturēšanos, vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju, "ja atteikums vai atsaukums ir pamatots ar sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumiem".

9 Saskaņā ar Imigrācijas noteikumu 20. panta 6. punktu šāds lēmums ir jāpieņem atbilstoši šo noteikumu 21. pantam.

10 Saskaņā ar Imigrācijas noteikumu 21.A pantu šo noteikumu 4. daļas grozītā redakcija tiek piemērota lēmumiem, kuri ir pieņemti tieši saistībā ar atvasinātajām uzturēšanās tiesībām. Atbilstoši minēto noteikumu 21.A panta 3. punkta a) apakšpunktam 4. daļa tiek piemērota tā, ka "atsauču uz elementu, kas pamatots ar "sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības" apsvērumiem atbilstoši 21. pantam, vietā tiek izdarīta atsauce uz elementu, kas "veicina vispārējās intereses"".

11 No šīm tiesību normām izriet, ka ir iespējams atteikt atvasinātās uzturēšanās tiesības personai, kura parasti varētu pretendēt uz uzturēšanās tiesībām atbilstoši LESD 20. pantam, kā Tiesa to ir interpretējusi savā 2011. gada 8. marta spriedumā *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), ja tas veicina vispārējās intereses.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

12 *CS*, trešās valsts valstspiederīgā, 2002. gadā apprecējās ar Lielbritānijas pavalstnieku. 2003. gada septembrī viņai tika piešķirta vīza, pamatojoties uz viņas laulībām, un viņa likumīgi ieceļoja Apvienotajā Karalistē, izmantojot atļauju uzturēties tajā līdz 2005. gada 20. augustam. 2005. gada 31. oktobrī viņai tika izsniegta uzturēšanās atļauja uz nenoteiktu laiku šajā dalībvalstī.

13 2011. gadā Apvienotajā Karalistē šajā laulībā piedzima bērns. *CS* viena pati nodrošināja šī bērna, Lielbritānijas pavalstnieka, faktisko aizgādību.

14 2012. gada 21. martā *CS* tika atzīta par vainīgu noziedzīgā nodarījumā. [2012. gada] 4. maijā viņai tika piespriests sods – brīvības atņemšana uz 12 mēnešiem.

15 2012. gada 2. augustā *CS* tika paziņots, ka viņas notiesāšanas dēļ viņa var tikt izraidīta no Apvienotās Karalistes. 2012. gada 30. augustā *CS* iesniedza patvēruma pieteikumu šajā dalībvalstī. Šo pieteikumu izskatīja kompetentā valsts iestāde, proti, iekšlietu ministrs.

16 2012. gada 2. novembrī *CS* tika atbrīvota pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas, un 2013. gada 9. janvārī iekšlietu ministrs noraidīja ieinteresētās personas iesniegto patvēruma pieteikumu. Lēmums par *CS* izraidīšanu no Apvienotās Karalistes uz trešo valsti tika pieņemts saskaņā ar Robežu likuma 32. panta 5. punktu. Izmantojot savas pārsūdzības tiesības, *CS* pārsūdzēja minēto lēmumu *First-tier Tribunal (Immigration Chamber and Asylum Chamber)* (Pirmās instances tiesa (Imigrācijas un patvēruma lietu palāta, Apvienotā Karaliste)). 2013. gada 3. septembrī *CS* prasība tika apmierināta ar pamatojumu, ka ieinteresētās personas izraidīšana pārkāptu Konvenciju par patvēruma meklētāju statusu, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3. un 8. pantu, kā arī Līgumus.

17 Savā lēmumā *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Pirmās instances tiesa (Imigrācijas un patvēruma lietu palāta)) konstatēja, ka izraidīšanas pasākuma pieņemšanas attiecībā uz *CS* gadījumā neviens cits ģimenes loceklis nevarētu rūpēties pa viņas bērnu Apvienotajā Karalistē, tādējādi viņam būtu jāseko savai mātei uz viņas izcelsmes valsti. Atsaucoties uz *CS* bērna tiesībām saistībā ar viņa Savienības pilsonību atbilstoši LESD 20. pantam, kas ir interpretēts Tiesas 2011. gada 8. marta spriedumā *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), šī pirmās instances tiesa nosprieda, ka "neviens Eiropas Savienības pilsonis nevar tikt netieši izraidīts no Eiropas Savienības teritorijas nekādos apstākļos. [..] [ka] šis pienākums nepieļauj nekādus izņēmumus, tostarp, ja [..] vecākiem ir iepriekšējas krimināls odāmības, [..] [un ka] līdz ar to attiecīgais lēmums par izraidīšanu neatbilst tiesību normām, jo ar to tiek pārkāptas bērna tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu."

18 Iekšlietu ministram tika atļauts iesniegt pārsūdzību *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Augstākā administratīvā tiesa (Imigrācijas un patvēruma lietu palāta), Apvienotā Karaliste). Viņš apgalvoja, ka pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, apmierinot *CS* prasību, it īpaši savā vērtējumā attiecībā uz tiesībām, kas ir viņas bērnam atbilstoši LESD 20. pantam, attiecībā uz 2011. gada 8. marta spriedumu *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) un attiecībā uz *CS* atvasinātajām tiesībām. Iekšlietu ministrs it īpaši norādīja, ka Savienības tiesībām neesot pretrunā tas, ka *CS* tiek izraidīta uz savu izcelsmes valsti, pat ja tas liegtu iespēju viņas bērnam, kurš ir Savienības pilsonis, faktiski izmantot ar šo statusu saistītās galvenās tiesības.

19 Šādos apstākļos *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Augstākā administratīvā tiesa (Imigrācijas un patvēruma lietu palāta)) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Eiropas Savienības tiesības, it īpaši LESD 20. pants, liedz dalībvalstij izraidīt no tās teritorijas uz valsti, kas nav Savienības dalībvalsts, valstspiederīgo, kurš nav Savienības dalībvalsts pilsonis, kurš ir bērna tēvs vai māte un kura faktiskā aizgādībā ir bērns, kas ir šīs dalībvalsts pilsonis (un līdz ar to ir Savienības pilsonis), ja, šādi rīkojoties, bērnam, kas ir Savienības pilsonis, tiktu atņemta iespēja faktiski izmantot savas galvenās tiesības kā Savienības pilsonim?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, kādos apstākļos šāda izraidīšana būtu atļauta saskaņā ar Savienības tiesībām?

3) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, cik lielā mērā vajadzības gadījumā Direktīvas 2004/38 27. un 28. pants ietver atbildi uz otro jautājumu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

20 Ar saviem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts no šīs dalībvalsts teritorijas uz trešo valsti izraidīt šādas valsts valstspiederīgo, kurš ir ticis notiesāts par noteikta smaguma noziedzīgu nodarījumu pat tad, ja viņš nodrošina mazgadīga bērna, kas ir šīs dalībvalsts, kurā viņš uzturas kopš savs dzimšanas, neizmantojot tiesības uz brīvu pārvietošanos, valstspiederīgais, faktisko aizgādību, ja paredzētā izraidīšana liktu šim bērnam pamest Savienības teritoriju, tādējādi atņemot viņam iespēju faktiski izmantot savas galvenās tiesības kā Savienības pilsonim.

Par Savienības tiesību normām attiecībā uz Savienības pilsonību

21 Vispirms ir jākonstatē, ka atbilstoši Direktīvas 2004/38 3. panta "Saņēmēji" 1. punktam šī direktīva ir piemērojama ikvienam Savienības pilsonim, kas "pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi, un uz viņu ģimenes locekļiem".

22 No minētā izriet, ka minētā direktīva nav piemērojama tādā situācijā, kāda ir aplūkota pamatlietā, jo attiecīgais Savienības pilsonis nekad nav izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un ir vienmēr uzturējies dalībvalstī, kurai viņš ir piederīgs (skat. spriedumu, 2011. gada 8. marts, *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 39. punkts). Tā kā uz Savienības pilsoni neattiecas jēdziens "saņēmējs" Direktīvas 2004/38 3. panta 1. punkta izpratnē, uz viņa ģimenes locekli arī neattiecas šis jēdziens, jo tiesības, kas šajā direktīvā ir piešķirtas uzturēšanās tiesību saņēmēja ģimenes locekļiem, nav vis šiem ģimenes locekļiem piemītošas tiesības, bet gan atvasinātas tiesības, ko viņi ir ieguvuši kā uzturēšanās tiesību saņēmēja ģimenes locekļi (skat. spriedumus, 2011. gada 5. maijs, *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, 42. punkts; 2011. gada 15. novembris, *Dereci* u.c., C-256/11, EU:C:2011:734, 55. punkts, kā arī 2013. gada 8. maijs, *Ymeraga* u.c., C-87/12, EU:C:2013:291, 31. punkts).

23 Otrkārt, attiecībā uz LESD 20. pantu Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka tāda Savienības pilsoņa situācija, kādā atrodas *CS* bērns, kurš ir valstiski piederīgs Lielbritānijai un kurš nav izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, tikai tādēļ vien nevar tikt pielīdzināta pilnībā iekšējai situācijai, tas ir, situācijai, kas nekādi neattiecas uz jebkādu Savienības tiesībās norādītu situāciju (skat. spriedumus, 2011. gada 5. maijs, *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, 46. punkts; 2011. gada 15. novembris, *Dereci* u.c., C-256/11, EU:C:2011:734, 61. punkts, kā arī 2012. gada 6. decembris, *O* u.c., C-356/11 un C-357/11, EU:C: 2012:776, 43. punkts).

24 *CS* bērnam kā dalībvalsts valstspiederīgajam atbilstoši LESD 20. panta 1. punktam ir Savienības pilsoņa statuss, kam ir jābūt dalībvalstu valstspiederīgo pamatstatusam, un tātad viņš var atsaukties uz šim statusam piemītošajām tiesībām, tostarp pret dalībvalsti, kurai viņš ir piederīgs (skat. spriedumus, 2011. gada 5. maijs, *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, 48. punkts; 2011. gada 15. novembris, *Dereci* u.c., C-256/11, EU:C:2011:734, 63. punkts, kā arī 2012. gada 6. decembris, *O* u.c., C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 44. punkts).

25 Savienības pilsonība ikvienam Savienības pilsonim nodrošina primāras un individuālas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ievērojot Līgumā noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī tā īstenošanai noteiktos pasākumus (šajā ziņā skat. spriedumus, 2010. gada 7. oktobris, *Lassal*, C-162/09, EU:C:2010:592, 29. punkts, un 2012. gada 16. oktobris, Ungārija/Slovākija, C-364/10, EU:C:2012:630, 43. punkts).

26 Kā Tiesa ir nospriedusi 2011. gada 8. marta sprieduma *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) 42. punktā, LESD 20. pants nepieļauj valsts pasākumus, kuru rezultātā Savienības pilsoņiem tiek liegts faktiski izmantot ar viņu Savienības pilsoņa statusu saistītās galvenās tiesības.

27 Savukārt Līguma normās par Savienības pilsonību nav piešķirtas nekādas autonomas tiesības trešo valstu valstspiederīgajiem (spriedumi, 2012. gada 8. novembris, *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 66. punkts, un 2013. gada 8. maijs, *Ymeraga* u.c., C-87/12, EU:C:2013:291, 34. punkts).

28 Tādējādi attiecīgās tiesības, kas trešo valstu valstspiederīgajiem ir piešķirtas ar Līguma noteikumiem par Savienības pilsonību, ir nevis šo valstspiederīgo personīgās tiesības, bet gan tiesības, kas ir atvasinātas no Savienības pilsonim piemītošajām tiesībām. Minēto atvasināto tiesību mērķis un pamatojums ir pamatoti ar konstatējumu, ka atteikums tās atzīt aizskar it īpaši Savienības pilsoņu pārvietošanās brīvību (spriedumi, 2012. gada 8. novembris, *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 67. un 68. punkts, kā arī 2013. gada 8. maijs, *Ymeraga* u.c., C-87/12, EU:C:2013:291, 35. punkts).

29 Šajā ziņā Tiesa jau ir konstatējusi, ka ir tādas ļoti īpašas situācijas, kurās, lai gan attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās tiesībām nav piemērojamas sekundārās tiesības un attiecīgais Savienības pilsonis nav izmantojis savu pārvietošanās brīvību, tomēr uzturēšanās tiesības ir jāpiešķir trešās valsts valstspiederīgajam, kurš ir šī pilsoņa ģimenes loceklis, pretējā gadījumā netiktu ievērota Savienības pilsonības lietderīgā iedarbība, ja šādu tiesību atteikuma dēļ minētajam pilsonim faktiski būtu jāpamet Savienības teritorija kopumā, tādējādi atņemot viņam iespēju faktiski izmantot ar šo statusu saistītās galvenās tiesības (skat. šajā ziņā spriedumus, 2011. gada 8. marts, *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 43. un 44. punkts; 2011. gada 15. novembris, *Dereci* u.c., C-256/11, EU:C:2011:734, 66. un 67. punkts; 2012. gada 8. novembris, *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 71. punkts; 2013. gada 8. maijs, *Ymeraga* u.c., C-87/12, EU:C:2013:291, 36. punkts, kā arī 2013. gada 10. oktobris, *Alokpa* un *Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 32. punkts).

30 Iepriekš minētās situācijas raksturo fakts, ka pat tad, ja tās tiek regulētas tiesiskajā regulējumā, kas *a priori* ietilpst dalībvalstu kompetencē, proti, tajā, kas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgo tiesībām ieceļot un uzturēties valstī ārpus atvasināto tiesību normu piemērošanas jomas, kuras noteiktos apstākļos paredz šādu tiesību piešķiršanu, šīm situācijām tomēr ir raksturīga saikne ar Savienības pilsoņa pārvietošanās un uzturēšanās brīvību, kas liedz minētajiem valstspiederīgajiem atteikt ieceļošanas un uzturēšanās tiesības dalībvalstī, kurā šis pilsonis uzturas, lai neaizskartu šo brīvību (šajā ziņā skat. spriedumus, 2012. gada 8. novembris, *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 72. punkts, un 2013. gada 8. maijs, *Ymeraga* u.c., C-87/12, EU:C:2013:291, 37. punkts).

31 Šajā gadījumā *CS* bērnam kā Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties Savienības teritorijā, un jebkurš šo tiesību ierobežojums ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

32 Tiesību, kas piešķirtas ar Savienības pilsoņa statusu, ierobežojuma rezultātā šī bērna māte, kas faktiski nodrošina viņa aizgādību, var tikt izraidīta un tādējādi minētais bērns var būt spiests šādos apstākļos viņu pavadīt un tātad atstāt Savienības teritoriju kopumā. Šajā ziņā šī paša bērna mātes izraidīšana viņam atņemtu iespēju faktiski izmantot galvenās tiesības, kas viņam tomēr ir piešķirtas ar Savienības pilsoņa statusu.

33 Līdz ar to jāuzskata, ka pamatlietā aplūkotā situācija varētu atņemt *CS* bērnam iespēju faktiski izmantot ar Savienības pilsoņa statusu saistītās galvenās tiesības, tātad tā ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

Par iespēju ierobežot atvasinātās uzturēšanās tiesības, kas izriet no LESD 20. panta

34 Apvienotās Karalistes valdība uzskata, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšana var izslēgt lietu no tā principa piemērošanas jomas, ko Tiesa ir noteikusi 2011. gada 8. marta spriedumā *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124). Ja tomēr Tiesa uzskatītu, ka šis princips ir piemērojams tādā situācijā, kāda ir aplūkota pamatlietā, to varētu ierobežot. Šajā ziņā Apvienotās Karalistes valdība norāda, ka lēmums par *CS* izraidīšanu viņas nopietnās noziedzīgās darbības dēļ atbilst sabiedriskās kārtības apsvērumam, jo šī darbība rada šīs dalībvalsts leģitīmo interešu skaidru apdraudējumu, proti, sociālās kohēzijas un sabiedrības vērtību ievērošanai. Tādējādi minētā valdība norādīja, ka šajā lietā *Court of Appeal (England & Wales) (Criminal Division)* (Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa) (krimināllietu palāta), Apvienotā Karaliste) lēmumā, ar kuru ir noraidīta *CS* apelācijas sūdzība par viņu notiesājošu spriedumu, kurā ir paredzēts brīvības atņemšanas sods, atzina ieinteresētās personas izdarītā noziedzīgā nodarījuma nopietnību.

35 Šādos apstākļos Apvienotās Karalistes valdība norāda, ka Direktīvas 2004/38 27. un 28. pantā ir norādīta iespēja dalībvalstīm izraidīt no to teritorijas Savienības pilsoni it īpaši tad, ja viņš ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu. Neatzīt iespēju ierobežot atvasinātās uzturēšanās tiesības, kas tieši izriet no LESD 20. panta, un pieņemt izraidīšanas pasākumu nozīmētu, ka dalībvalsts nevar izraidīt trešās valsts valstspiederīgo, kas ir vainojams šādā noziedzīgā nodarījumā, ja viņš ir bērna, kurš ir Savienības pilsonis un uzturas dalībvalstī, kurai viņš valstiski ir piederīgs, tēvs vai māte. Šādos apstākļos aizsardzības pret izraidīšanu no šīs dalībvalsts līmenis būtu augstāks trešās valsts valstspiederīgajam, kam ir atvasinātas uzturēšanās tiesības, nekā Savienības pilsonim. Tātad dalībvalsts ir tiesīga izdarīt atkāpi no atvasinātās uzturēšanās tiesībām, kas izriet no LESD 20. panta, un izraidīt no tās teritorijas šādu trešās valsts valstspiederīgo nopietna noziedzīga nodarījuma gadījumā pat tad, ja tas nozīmētu, ka attiecīgajam bērnam ir jāpamet Savienības teritorija, ar nosacījumu, ka šāds lēmums ir samērīgs un atbilst pamattiesībām.

36 Jānorāda, ka LESD 20. pants neietekmē dalībvalstu iespēju atsaukties uz izņēmumu saistībā it īpaši ar sabiedriskās kārtības un valsts drošības saglabāšanu. Šādos apstākļos, ja *CS* situācijai ir piemērojamas Savienības tiesības, novērtējot viņas situāciju, ir jāņem vērā tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas ir paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 7. pantā, interpretējot šo pantu kopā ar pienākumu ņemt vērā bērna interešu prioritāti, kas ir atzīta Hartas 24. panta 2. punktā (šajā ziņā skat. spriedumu, 2009. gada 23. decembris, *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 53. un 54. punkts).

37 Turklāt ir jāatgādina – kā atkāpes no Savienības pilsoņu vai viņu ģimenes locekļu uzturēšanās tiesībām pamatojums "sabiedriskās kārtības" un "valsts drošības" jēdzieni ir jāsaprot šauri tādējādi, ka dalībvalstis nevar vienpusēji noteikt to piemērojamību bez Savienības iestāžu kontroles (skat. šajā ziņā spriedumus, 1974. gada 4. decembris, *van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133, 18. punkts; 1977. gada 27. oktobris, *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, 33. punkts; 2004. gada 29. aprīlis, *Orfanopoulos* un *Oliveri*, C-482/01 un C-493/01, EU:C:2004:262, 64. un 65. punkts; 2006. gada 27. aprīlis, Komisija/Vācija, C-441/02, EU:C:2007:253, 34. punkts, kā arī 2007. gada 7. jūnijs, Komisija/Nīderlande, C-50/06, EU:C:2007:325, 42. punkts).

38 Tādējādi Tiesa ir norādījusi, ka "sabiedriskās kārtības" jēdziens katrā ziņā nozīmē, ka papildus sabiedriskās kārtības traucējumiem, ko rada jebkurš likumpārkāpums, pastāv reāli un pietiekami nopietni draudi sabiedrības pamatinteresēm.

39 Saistībā ar "valsts drošības" jēdzienu no Tiesas judikatūras izriet, ka šis jēdziens ietver gan dalībvalsts iekšējo, gan ārējo drošību un ka tādējādi nopietns valsts iestāžu un dienestu darbības apdraudējums, kā arī iedzīvotāju izdzīvošana, tāpat kā ārējo attiecību vai tautu mierīgas līdzāspastāvēšanas būtiska traucējuma risks vai arī militāro interešu apdraudējums var ietekmēt valsts drošību (šajā ziņā skat. spriedumus, 2010. gada 23. novembris, *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 43. un 44. punkts, kā arī 2016. gada 15. februāris, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 65. un 66. punkts). Tiesa ir arī nospriedusi, ka cīņa pret noziedzību, kas ir saistīta ar narkotiku tirdzniecību organizētā grupā (šajā ziņā skat. spriedumu, 2010. gada 23. novembris, *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 45. un 46. punkts) vai pret terorismu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2002. gada 26. novembris, *Oteiza Olazabal*, C-100/01, EU:C:2002:712, 12. un 35. punkts) ietilpst "valsts drošības" jēdzienā.

40 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka, tā kā lēmums par izraidīšanu ir balstīts uz reālu un pietiekami nopietnu draudu pastāvēšanu sabiedriskajai kārtībai vai valsts drošībai, ņemot vērā trešās valsts valstspiederīgā, kura atsevišķā aizgādībā atrodas bērni, kuri ir Savienības pilsoņi, izdarītos noziedzīgos nodarījumus, šāds lēmums varētu atbilst Savienības tiesībām.

41 Taču šis secinājums nevar tikt izdarīts automātiski, pamatojoties tikai uz ieinteresētās personas iepriekšēju krimināltiesāmību. Tas var izrietēt attiecīgā gadījumā tikai no valsts tiesas izdarīta konkrēta visu aktuālo un atbilstošo lietas apstākļu vērtējuma, ievērojot samērīguma principu, bērna interešu prioritāti un pamattiesības, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa.

42 Tādējādi, izdarot šo vērtējumu, it īpaši ir jāņem vērā attiecīgā indivīda personīgā uzvedība, ieinteresētās personas uzturēšanās attiecīgās dalībvalsts teritorijā ilgums un likumīgums, izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs un smagums, ieinteresētās personas aktuālās bīstamības sabiedrībai pakāpe, attiecīgā bērna vecums un viņa veselības stāvoklis, kā arī viņa ģimenes un ekonomiskā situācija.

43 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa norāda, ka atbilstoši pamatlietā aplūkotajam valsts tiesiskajam regulējumam iekšlietu ministram obligāti ir jāpieņem lēmums par izraidīšanu attiecībā uz citas valsts, kas nav Apvienotā Karaliste, valstspiederīgo, kurš ir atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā un kuram ir piespriesta brīvības atņemšana vismaz uz divpadsmit mēnešiem, izņemot, ja ar šo lēmumu tiktu "pārkāptas notiesātā likumpārkāpēja tiesības saskaņā ar Savienības Līgumiem".

44 Tādējādi šis tiesiskais regulējums, šķiet, izveido sistemātisku un automātisku saikni starp attiecīgās personas krimināltiesāmību un viņai piemērojamo izraidīšanas pasākumu, ja katrā ziņā pastāv prezumpcija, atbilstoši kurai attiecīgā persona ir jāizraida no Apvienotās Karalistes.

45 Tomēr, kā tas izriet no šī sprieduma 40.–42. punkta, vienīgi tas, ka pastāv iepriekšēja krimināltiesāmība, pats par sevi nevar pamatot lēmumu par izraidīšanu, kas atņem *CS* bērnam iespēju faktiski izmantot ar pilsoņa statusu saistītās galvenās tiesības.

46 Attiecībā uz šī sprieduma 40. punktā minētajiem apsvērumiem iesniedzējtiesai vispirms ir jānoskaidro, kas *CS* uzvedībā vai viņas izdarītajā noziedzīgajā nodarījumā ir reāli un pietiekami nopietni draudi sabiedrības vai uzņemošās valsts pamatinteresēm, kuri sabiedriskās kārtības vai valsts drošības aizsardzības vārdā varētu pamatot lēmumu par izraidīšanu no Apvienotās Karalistes.

47 Šajā ziņā iesniedzējtiesai ir jānovērtē, pirmkārt, *CS* noziedzīgās rīcības bīstamība sabiedrībai un, otrkārt, šādas rīcības iespējamo ietekme uz attiecīgās dalībvalsts sabiedrisko kārtību vai valsts drošību.

48 Saistībā ar līdzsvarošanu, kas ir jāveic, iesniedzējtiesai ir jāņem vērā arī pamattiesības, kuru ievērošanu Tiesa nodrošina, it īpaši tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas ir noteiktas Hartas 7. pantā (skat. šajā ziņā spriedumu, 2010. gada 23. novembris, *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 52. punkts), kā arī jānodrošina samērīguma principa ievērošana.

49 Šajā gadījumā, līdzsvarojot esošās intereses, ir jāņem vērā prioritārās bērna intereses. Īpaša uzmanība ir jāvelta viņa vecumam, stāvoklim attiecīgajā dalībvalstī un viņa atkarības no vecākiem pakāpei (šajā ziņā skat. ECT spriedumu, 2014. gada 3. oktobris, *Jeunesse* u.c. pret Nīderlandi, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, 118. punkts).

50 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts no šīs dalībvalsts teritorijas uz trešo valsti izraidīt šādas valsts valstspiederīgo, kas ir ticis notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, pat tad, ja viņš nodrošina tāda mazgadīga bērna faktisko aizgādību, kas ir šīs dalībvalsts, kurā viņš uzturas kopš savs dzimšanas, neizmantojot tiesības uz brīvu pārvietošanos, valstspiederīgais, ja ieinteresētās personas izraidīšana liktu šim bērnam pamest Savienības teritoriju, tādējādi atņemot viņam iespēju faktiski izmantot savas galvenās tiesības kā Savienības pilsonim. Tomēr izņēmuma apstākļos dalībvalsts var pieņemt izraidīšanas pasākumu ar nosacījumu, ka tas ir pamatots ar šī trešās valsts valstspiederīgā personīgo uzvedību, kam ir jābūt reālam un pietiekami nopietnam apdraudējumam, kas ietekmē šīs dalībvalsts sabiedrības pamatintereses, un ka tas ir balstīts uz to, ka tiek ņemtas vērā dažādas pastāvošas intereses, kas ir jāpārbauda valsts tiesai.

Tiesāšanās izdevumi

51 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts no šīs dalībvalsts teritorijas uz trešo valsti izraidīt šādas valsts valstspiederīgo, kas ir ticis notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, pat tad, ja viņš nodrošina tāda mazgadīga bērna faktisko aizgādību, kas ir šīs dalībvalsts, kurā viņš uzturas kopš savs dzimšanas, neizmantojot tiesības uz brīvu pārvietošanos, valstspiederīgais, ja ieinteresētās personas izraidīšana liktu šim bērnam pamest Eiropas Savienības teritoriju, tādējādi atņemot viņam iespēju faktiski izmantot savas galvenās tiesības kā Savienības pilsonim. Tomēr izņēmuma apstākļos dalībvalsts var pieņemt izraidīšanas pasākumu ar nosacījumu, ka tas ir pamatots ar šī trešās valsts valstspiederīgā personīgo uzvedību, kam ir jābūt reālam un pietiekami nopietnam apdraudējumam, kas ietekmē šīs dalībvalsts sabiedrības pamatintereses, un ka tas ir balstīts uz to, ka tiek ņemtas vērā dažādas pastāvošas intereses, kas ir jāpārbauda valsts tiesai.

[Paraksti]